

Michael Gøtze

MAGTFORDREJNING

ET BEGREB UNDER FORVANDLING

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Indholdsfortegnelse

Kapitel I

Indledning	15
A. Emneafgrænsning	16
1. Betonning af den subjektive side	19
2. En variabel kreds af uønskede formål	19
B. Sigte og fokus	20
C. Problemstillinger	22
D. Metode og retskilder	23
1. Inspiration fra andre retssystemer	24
2. En trinvis undersøgelse af retskilder	24

Kapitel II

Præsentation af begrebet	31
A. Introduktion	31
1. Saglighed i retsstaten	32
2. Den formålssammenlignende metode	35
3. Saglighed som alment ideal	37
B. Definitioner og termer	38
1. Myndighedsmoral eller legitimationsteknik	39
2. Vilje eller indhold som normativt sigte	41
3. Odiøse eller usaglige formål	43
4. Terminologiske variationer	45
C. Tre udviklingsforløb	46
1. Danmark	47
2. Frankrig	50
3. Norge	56
D. Forholdet til legalitetsprincippet	58
1. Magtfordrejning og legalitet	59
2. Legalitetsopfattelsen i den subjektive variant	61
3. Legalitetsopfattelsen i den objektive variant	63

Kapitel III

Teoretiske positioner	67
A. Introduktion	67
B. Begrebsopbygning	68
1. Klassisk magtfordrejning	68
2. Opgør med viljesteorien	74
3. Moderne hjemmelorientering	78
4. Bearbejdet reprise	85
C. Kredsen af ulovlige formål	89
1. Negativ formålstypologi	90
2. Specialitetsprincipper	94
3. Kombinerede kriterier	99
D. Delopsamling	102
1. Teoriens underliggende valg	102
2. Begrebsobjektivering	104
3. Fast typologisering	106

Kapitel IV

Praktiske anvendelsesmuligheder	109
A. Introduktion	109
1. Prøvelsessprog	110
2. Prøvelsesintensitet	112
B. Kontrollens rækkevidde	114
1. En objektiv model	115
2. En subjektiv model	120
3. Bevisspørgsmål	129
C. Kredsen af ulovlige formål	132
1. Opblødning af grænser	132
2. Private formål	133
3. Politiske formål	137
4. Finansielle formål	144
5. Finansielle enkeltområder	149
D. Delopsamling	156
1. Teori i praksis	156
2. Nyttens af subjektivering	157
3. Stabil og dynamisk saglighed	158
4. Ombudsmandens særstilling	161

Kapitel V

Lovgivers bidrag	169
A. Introduktion	169
B. En indirekte generel virkning	170
1. Almene formålsangivelser	172
2. Enkeltbestemmelser	174
C. Sagsbehandlingslovgivning	177
1. Speciel inhabilitet	177
2. Dækkende begrundelse	181
D. En eventuel lovramme	184
1. Forskellige indgrebsmuligheder	185
2. Magtfordrejningsbegrebet som måske egnet	187

Kapitel VI

Afslutning	191
A. Rekapitulation	191
1. Subjektiv magtfordrejning	191
2. Dynamisk saglighed	192
B. Perspektivering	193
1. Udviklingen på tilgrænsende områder	193
2. Fremtidsudsigter	196

Litteraturfortegnelse	199
------------------------------	-----

Stikordsregister	211
-------------------------	-----

Forord

Denne afhandling er udarbejdet som et led i en Ph.D.-uddannelse på Det Retssvidenskabelige Institut B, Københavns Universitet. Det offentlige forsvar af afhandlingen for den juridiske Ph.D.-grad fandt sted i november 1998.

Det følgende er en revideret udgave af afhandlingen. Jeg har søgt at gøre min fremstilling klarere og mere nuanceret på en del punkter. Hovedbudskaberne er ikke ændret. Der er medtaget materiale til og med maj 1999.

I løbet af Ph.D.-stipendiet har jeg modtaget bistand og vejledning fra Jens Kristiansen. Jeg takker for en samvittighedsfuld og solid indsats. Herudover er jeg i forbindelse med udarbejdelsen og revisionen af afhandlingen blevet inspireret af Henrik Zahle, Steen Rønsholdt og Erik Boe. Jeg sender også en varm tak til Marianne Nørregaard, som sammen med blandt andre Pernille Boye Koch og Thomas Elbæk-Jørgensen har bidraget med ideer og kritik.

Endelig skylder jeg Det Finneske Legat at sige tusind tak for økonomisk støtte til udgivelse af afhandlingen.

Michael Gøtze

Der gælder fra lang tid tilbage et uskrevent forbud mod, at offentlige myndigheder begår magtfordrejning. Begrebet har ændret sig meget og fremtræder i dag mindre klart end tidligere.

I bogen *Magtfordrejning – et begreb under forvandling* analyseres begrebets position og anvendelse i den almindelige forvaltningsret. Hovedsigtet er at afklare spørgsmålet om subjektiv/objektiv magtfordrejning og udviklingen af forskellige former for usaglighed.

Ved hjælp af eksempler fra teori, praksis og lovgivning argumenteres der for både stramning og smidiggørelse af magtfordrejningsfiguren.

Bogen udgør forfatterens ph.d.-afhandling ved Det Retsvidenskabelige Institut B, Københavns Universitet.

ISBN 87-574-0138-1